УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 28. 05. 2018 .

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Научно-наставно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 22. 03. 2018.

Одлуком 184/1 Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта "Обликовање лингвистичког профила на основу запажања изворних говорника о маркерима идиолекта".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, датум избора у звање: 30. децембар 2010.
2. Др Зорка Кашић, редовна професорка Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, датум избора у звање: 4. новембар 2002.
3. Др Милан Жарковић, редовни професор Криминалистичко-полицијске академије, датум избора у звање: 20. март 2012.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Рођена у Краљеву где је завршрила осмогодишњу и средњу школу. Основне академске и мастер студије завршила на Филолошком факултету у Београду. Члан Удружења стручних и научних преводилаца Србије.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Бајин, Маријана. 2015. Мотивисаност значења синонима речи лажов, потказивач и улизица у омладинском жаргону српскогјезика. *Прилози проучавању језика*, 46: 73-93.

Bajin, Marijana & Nebojša Radović 2014. Comparative analysis of the discourse between emergency call-centre doctor and "chronic" patient /. *Dani Arčibalda Rajsa*. Tom 3. Vol. 3 / [Editor in chief DraganaKolarić]. - Beograd :Kriminalističko-policijskaakademija = Belgrade : Academy of Criminalistic and Police Studies ; Bon : Nemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ) = Bonn : German Foundation for International Legal Cooperation, pp. 407-418.

Бајин, Маријана. 2010. Улога лингвисте у креирању аудитивног предочавања. *Зборник радова са научног скупа са међународним учешћем Право и форензика у криминалистици*. Крагујевац, Београд : Криминалистичко-полицијска академија.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња Маријана Бајин испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду, Катедре за иберијске студије.

Књиге:

Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.

Vučo, Julijana & Jelena Filipović (eds.). 2012. *Filološka istraživanja danas. Jezik i društvo*. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.

Filipović Jelena. 2009. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Hammond, Robert M. & Jelena Filipović. 2004. *Fonética y fonología españolas para serbiohablantes*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Чланци:

Filipović, J. 2017.Standardnojezička kultura i ideologija standardnih varijeteta u formalnom obrazovanju u Srbiji i u Španiji u XXI veku. U: S. Gudurić & B. Radić-Bojanić (ur.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru VI*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str: 33-43.

Filipović, J. 2017. Jezik, standardizacija, standardnojezicka kultura i jezicka politika i planiranje, *Glasnik odjeljenja drustvenih nauka*, knjiga 23, CANU, str. 217-231.

Filipović, Jelena, 2013. L'importance des textes authentiques pour la revitalisation du judéo-espagnol, in Soufiane Rouissi & Ana Stulic-Etchevers (eds.), *Recensement, analyse et traitement numérique des sources écrites pour les etudes séfarades*, Bordeaux: Presses Universitaires de Bordeaux (PUB), Université Michel de Montaigne - Bordeaux 3, pp. 315-326.

Filipović, Jelena & Julijana Vučo. 2012. Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership. *Anali Filološkog fakulteta*, 24(II): 9-32.

Filipović, Jelena. 2011. Language policy and planning in standard language cultures – an alternative approach. In: Vera Vasić (ed.), *Primenjena Lingvistika u čast Ranku Bugarskom. JEZIK U UPOTREBI [Applied linguistics in honor of Ranko Bugarski. LANGUAGE IN USE]*. Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu , pp. 121-136

Filipović, Jelena & César L. Díez-Plaza. 2003. Struktura sloga u sprskom kao L2: Tipološki faktori koji utiču na usvajanje fonoloških sistema drugih/stranih jezika. *Govor i Jezik / Speech and Language; Institut za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora / Institute for Experimental Phonetics and Speech Pathology*, Beograd, str. 137-147.

Комисија сматра да проф. др Јелена Филиповић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област критичке социолингвистике и когнитивне антропологије.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. **Формулације назива тезе (наслова)**

Комисија закључује да је радни назив тезе *Обликовање лингвистичког профила на основу запажања изворних говорника о маркерима идиолекта* прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Формулација предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Полазиште за овај рад представља идеја да сваки изворни говорник српског језика (штокавско наречје) не само да интуитивно анализира језичке карактеристике својих саговорника (Ивић, 2001), већ има потенцијал који може бити од користи широј друштвеној заједници. Из тог разлога, ово истраживање засниваће се на ситуацијама у којима се овај латентни потенцијал може ставити на располагање полицији, тужилаштву, службама за обезбеђење и социјални рад. Предмет докторске дисертације је лингвистички профил непознатог говорника коју формира изворни говорник српског језика у ситуацији када се налази у улози сведока. Због интегралне анализе различитих језичких нивоа, наведеној теми се мора приступити интердисциплинарно, пре свега из перспективе социолингвистике, критичке социолингвистике, критичке анализе дискурса, криминалистике и форензичке лингвистике. Потреба за оваквом анализом се јавља због све већој изложености претњама појединцима и групама које се упућују преко друштвених мрежа и у дректном контакту и путем телефона, али и тежих кривичних дела (убиства, силовања, трговина људима, отмице, разбојништва, разбојничке крађе, преваре).

Језик се манифестује двојако: у писаном и у говорном медијуму. За говор је специфична непосредност, динамичност и емотивност казивања и прате га и прозодијски аспекти (интонација, темпо, пауза, акценат) као и паралингвистички елементи. Изговорена реч се остварује у тренутку казивања, она у говорној ситуацији настаје и нестаје. Из тог разлога лингвистичке карактеристике говорног дискурса посебно су значајне јер су, услед ограничења краткорочне меморије, нарочито у стресним ситуацијама, подложне брзом заборављању. Ипак, оне су веома важне јер на основу њих сваки изворни говорник мање или више успешно, врши макро-социолингвистичку процену саговорника. Претпоставка ове дисертације је да би анализа језичких обележја изворних говорника требало да постане део редовне полицијске обуке, односно запослених у службама социјалне заштите и обезбеђења, царински службеници, адвокати, и све друге особе и службе које су изложене већем ризику од напада. Писани медијум доноси извесну олакшицу, нарочито уколико се поседује спорни узорак, јер се материјал може анализирати и са краћим временским отклоном. У писаном виду изражавања особа има више времена да осмисли реченицу, изабере речи и изразе. Писано изражавање је потпуније, прецизније и дуже, а језичка норма, или одступање од ње, очигледније је и значајније у процени социолингвистичког (образовног, економског, старосног, етничког и др.) статуса ауторке или аутора текста.

Из горе наведених разлога, ова докторска дисертација би, пре свега, своју апликативу вредност пронашла у стручним службама јер би се службена лица као изворни говорници освестили своје лингвистичке компетенције и развили методе и технике за лингвистичко профилисање сведока, чиме би се унапредио практичан рад у датој делатности. Дисертација планира да формира и појмовно-методолошки оквир који би изворни говорници могли да користе у дефинисању лингвистичког профила и тиме обезбеде вредне, некада и једине, закључке у почетним фазама истраге или током истражног/судског поступка.

Емпиријско истраживање у обзир узима и вреднује закључке које изворни говорници српског језика доносе у ситуацијама у којима се могу наћи као потенцијални сведоци. Тема је изабрана због неизграђености јасног и једноставног појмовно-методолошког оквира и непостојања правилника о идентификацији језичких карактеристика говорника приликом узимања исказа током истражног/судског поступка

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила библиографију од 118 библиографских јединица релевантних за истраживање:

1. Бугарски, Р. (1996). *Језик у друштву*. Београд. Чигоја штампа.
2. Драгићевић, Рајна (2010). Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу. Београд : Друштво за српски језик и књижевност Србије
3. Жарковић, М. (2010). *Криминалистичка тактика*. Београд. Криминалистичко-полицијска академија.
4. Ивић, П. (2001). *Дијалектологија српскохрватског језика : увод у штокавско наречје*. Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
5. Радовановић, М. (2003). *Социолингвистика*. Издавачка књижарница Зорана Стојановића
6. Радовановић, М. (1997). *Списи из контекстуалне лингвистике*. Издавачка књижарница Зорана Стојановића
7. Ристић, Стана (2006).Раслојеност лексике српског језика и лексичка норма,Београд,: Институт за српски језик САНУ
8. Ристић, Стана (2004). Експресивна лексика у српском језику. Монографије 1, Београд : Институт за српски језик САНУ
9. Цвијић, Ј. (2000). *Сабрана дела*. Књ. 4. Том 1. Антропогеографски списи, (ур. Милисав Лутовац и др.). Београд : САНУ : Завод за уџбенике и наставна средства.
10. Цвијић, Ј. (2000). *Сабрана дела*. Књ. 2. Балканско полуострво. (ур. Васа Чубриловић и др.). Београд : САНУ : Завод за уџбенике и наставна средства.
11. Auer, P. (ed.). (2007). *Style and Social Identities. Alternative Approaches to Linguistic Heterogeneity*. (LPSP 18) (Language, Power and Social Process).Mouton de Gruyter
12. Babel, M. (2010).Dialect divergence and convergence in New Zealand English. *Language in Society* 39, 437-456
13. Ball M. (ed.) (2010). *The Routledge Handbook of Sociolinguistics Around the World*. Routledge
14. Barton, D., Lee, C.(2013). *Language Online Investigating Digital Texts and Practices*. Routledge
15. Baugh, J. (2003) Linguistic profiling. In *Black Linguistics. Language, society and politics in Africa and the Americas*. Makoni, S. et al. ed. 155-168
16. Bayley, R., Lucas, C. (2007). *Sociolinguistic Variation. Theories, Methods, and Applications*. Cambridge University Press
17. Beckman, S., Crump S., Galves, F. (2012). *Evidence : A contemporary approach*. West
18. Bernstein, B. (2003).Class, Codes and Control.Volume I Theoretical Studies towards a Sociology of Language.Routledge
19. Bernstein, B. (2003).Class, Codes and Control.Volume II Applied Theoretical Studies towards a Sociology of Language. Routledge
20. Biber, D., Conrad, S. (2009). *Register, Genre, and Style*. Cambridge University Press
21. Blommeart, J. (2013). *Ethnography, Superdiversity and Linguistic Landscapes*. Bristol. Multilingual

Matters

22. Britain, D., Cheshire, J. (2003). *Social dialectology : in honour of Peter Trudgill*. John Benjamins Publishing

23. Bucholtz, M., (1999). "Why Be Normal": Language and Identity Practices in a Community of Nerd Girls. *Language in Society*, Vol. 28, No. 2, Communities of Practice in Language and Gender Research, CUP, pp. 203-223

24. Bucholtz, M., Hall, K. (2005).Identity and interaction: asociocultural linguistic approach. *Discourse Studies*. SAGE Publications. Vol 7(4–5): 585–614

25. Bugarski, R.(2005). *Jezik i kultura*.Beograd : Biblioteka XX vek

26. Cameron, D. (2005). Language, gender and sexuality: current issues and new directions. *Applied linguistics*. 26/4; 482-502

27. Cameron, Deborah (2001). *Working with spoken discourse*. London: Sage Publications.

28. Carmen F. (ed.). (2004). Sociolinguistic Variation: Critical Reflections. Oxford University Press

29. Chambers, J. (1990). Forensic Dialectology and the Bear Island Land Claim, *Annals of New York Academy of Sciences*, Vol: 606, 19–31

30. Charteris-Black J., Seale C. (2010). *Gender and the Language of Illness*. Palgrave Macmillan

31. Cheng, N., Chandramouli, R., Subbalakshmi, K.P., (2011). Author gender identification from text.*Digital investigation* 8, 78-88

32. Clopper C. G. and. Pisoni, D. B. (2004).Effects of Talker Variability on Perceptual Learning of Dialects – *Language and Speech*, 47 (3), 207 – 239

33. Collins, J., Slembrouck, S., Baynham, M. (ed.). (2009). *Globalization and Language in Contact.Scale, Migration and Communicative Practices*. Continuum

34. Cougnon, L.A., Fairon, C. (2014). *SMS Communication: A Linguistic Approach*. John Benjamin's Publishing Company

35. Coulthard M., Johnson A. (ed.), 2010. *The Routledge Handbook of Forensic Linguistics*.Routhledge.

36. Coulthard, M. (2004).Author Identification, Idiolect, and Linguistic Uniqueness. *Applied Linguistics* 25/4: 431-447

37. Coupland, N., (2007). *Style: Language Variation and Identity (Key Topics in Sociolinguistics)*. Cambridge University Press

38. Crawford, Mary (1997). *Talking difference on Gender and Language*, SAGE Publications

39. Crystal, D., (2004). *Language and the Internet*. Cambridge University Press

40. Davies, G., Bull, R. (2016). Communication in investigative and legal contexts. Wiley Blackwell

41. Dewaele,.J,Zeckel, I.(2016).The psychological and linguistic profiles of self-reported code-switchers. *International Journal of Bilingualism*, Vol. 20(5) 594–610

42. Duranti, A. (1997). *Linguistic anthropology*. Cambridge University Press

43. Eckert P., Rickford J. (ed.) (2001).*Style and Sociolinguistic Variation*. Cambridge University Press

44. Ehrlich S., Meyerhoff M., Holmes J. (ed.). (2014). *The Handbook of Language, Gender, and Sexuality*. Blackwell Publishing Ltd

45. Fairclough, N. (2013). *Language and Power*. Routledge

46. Filipović, J. (2015). *Transdisciplinary Approach to Language Study: The Complexity Theory Perspective*. Basingstroke: Palgrave Macmillan

47. Filipović, J. (2009). *Moćreči : ogledi iz kritičke sociolingivistike.*Zadužbina Andrejević : Filološki fakultet.

48. Fought, C. (ed.). (2004). *Sociolinguistic Variation: Critical Reflections*. Oxford Universtity Press

49. Jacob, E. (2014). Identifying regional dialects in online social media.https://www.semanticscholar.org/paper/Identifying-regional-dialects-in-online-social-med-Eisenstein/66d868a813f29eb9f55b363f5c343de7c446c554

50. Garman, M. (1990).*Psycholinguistics.* Cambridge : Cambridge University Press

51. Geeraerts, D. (2010). *Theories of Lexical Semantics*. Oxford University Press.

52. Gordon,M., Ladefoged, P. (2001). Phonation types: a cross-linguistic overview. *Journal of Phonetics* 29, 383-406

53. Greenberg,R. D. (2004). *Language and Identity in the Balkans. Serbo-Croatian and Its Disintegration***.**Oxford University Press, USA

54. Heritage, J.,Clayman, S. (2010). *Talk in Action: Interactions, Identities, and Institutions*. Blackwell Publishing

55. Holland, J., Webb, J.(2016).*Learning Legal Rules: A Students' Guide to Legal Method and Reasoning*. Oxford University Press.

56. Holmes, J. (2013). *An Introduction to Sociolinguistics*. Routledge.

57. Iqbal, F. et al.(2010).Mining writeprints from anonymous e-mails forforensic investigation. *Digital investigation*, 7, 56-64

58. Kašić, Z., Đorđević, J.P. (2009).Ostaci automatizma artikulacione baze kao forenzički markeri**.***ETRAN*, Vrnjačka banja, AK4.1-1-4

59. Kašić, Z., Jovičić, S., Đorđević, M. (2008). Primena lingvističkih metoda u identifikovanju individualnih karakteristika govornika**.** *Primenjena lingvistika* 9, 68-74.

60. Kocher, M., Savoy, J.(2017)Distance measures in author profiling, *Information Processing and Management* 53, 1103–1119

61. Kunihiro, T., Inoue, F., Long, D. (ed). (1998). Takesi Sibata : *Sociolinguistics in Japanese contexts*. Mouton de Gruyter.

62. Labow, W. (2007). Transmission and Diffusion. *Language*, Vol. 83, No. 2, pp. 344-387

63. Labow, W. (2006). *The Social Stratification of English in New York City*. Cambridge University Press

64. Labov, William (2001). *Principles of Linguistic Change. Volume 2: Social Factors*. Blackwell Publishers Inc.

65. Labow W. (1990).The intersection of sex and social class. *Language Variation and Change*, 2 (1990), 205-25

66. Linfoot K., (2007). *Forensic linguistics, first-contact police interviews, and basic officer training*. Dissertation. University of Florida

67. Lippi-Green, R. (2012). *English with an accent. Language, ideology, and discrimination in the United States*. Oxon. Routledge

68. Litosseliti L., Sunderland J. (2002).*Gender Identity and Discourse Analysis*. John Benjamins Publishing Company

69. Llamas, C., Watt, D. (2010).*Language and Identities*. Edinburgh University Press

70. Louwerse, M. (2004). Semantic Variation in Idiolect and Sociolect: Corpus Linguistic Evidence from Literary Texts. Computers and the Humanities, Vol. 38, No. 2, pp. 207-221

71. Macaulay, Ronald (2005). *Talk that Counts: Age, Gender, and Social Class Differences in Discourse*. Oxford University Press

72. McMenamin, G. R. (2002). *Forensic linguistics : advances in forensic stylistics*. CRC Press

73. Meyerhoff M. (2006). *Introducing Sociolinguistics*. Routledge

74. Milroy L., Gordon M. (2003). *Sociolinguistics. Method and Interpretation*. Blackwell Publishing Ltd

75. Mulac, A., Lundell T. L. (1994). Effects of gender-linked language differences in adults' written discourse: multivariate tests on language effects. *Language& Communication*. Vol. 14, No. 3, pp. 299-309

76. Mulac A., Bradac J. J., Gibbons P., (2001). Empirical support for the gender-as-culture hypothesis, *Human Communication Research*, Vol. 27 No. 1, 121–152

77. Myklebust, T., BjØrklund,R. A. The Effect of Long-Term Training on Police Officers' Use of Open and Closed Questions in Field Investigative Interviews of Children (FIIC).*Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*. 3: 165–181 (2006)

78. Nini, Andrea (2014). *Authorship profiling in a forensic context*. Aston University. Doctoral thesis

79. Nortier, J., Svendsen, B. A. (ed.) (2015). *Language, Youth and Identity in the 21st Century : Linguistic Practices across Urban Spaces*. Cambridge University Press

80. Paris, D. (2011). *Language across Difference : Ethnicity, Communication, and Youth Identities in Changing Urban Schools*. Cambridge University Press

81. Parkhurst, Howard B. (2012). The case of the Missing male reader implications of genderlect and the reality principle. *American Secondary Education* 41 (1).

82. Pastor López-Monroy, Manuel Montes-y-Gómez, Hugo Jair Escalante, Luis Villaseñor-Pineda, EfstathiosStamatatos,(2015).Discriminative subprofile-specific representations for author profiling in social media, *Knowledge-based system*, Volume 89, Pages 134-147

83. Pennebaker, J.W. (2011). *The secret life of pronouns: What our words say about us*. Bloomsbury Press

84. Pennebaker, J. W., Graybeal, Anna (2001). Patterns of Natural Language Use: Disclosure, Personality, and Social Integration. CURRENT DIRECTIONS IN PSYCHOLOGICAL SCIENCE. VOLUME 10, 3

85. Pennycook, A.,Otsuji E.(2015). Metrolingualism : Language in the city. Routledge

86. Preece,Sian, (2009). *Posh Talk.Language and Identity in Higher Education*. Palgrave Macmillan

87. *PRIRUČNIK ZA TUŽIOCE REPUBLIKE SRBIJE O VEŠTINAMA VOĐENJA POSTUPKA*. (2015). MINISTARSTVO PRAVDE SAD. KANCELARIJA ZA MEĐUNARODNU POMOĆ,

USAVRŠAVANJE I PROFESIONALNU OBUKU U PRAVOSUĐU (OPDAT).

88. Purnell, T., Idsardi, W., Baugh, J. (1990).Perceptual and phonetic xperiments on American English dialect identification. Journal of Language and Social Psychology, Vol. 18 No. 1, 10-30

89. Ochs, E. (1993).Constructing Social Identity: A Language Socialization Perspective. *Research on Language and Social Interaction*, 26:3, 287-306

90. Radović I. et al. (2008). *Trgovina ljudima : priručnik za novinare*. Beograd : Astra

91. Rangel, F., Rosso, P. (2016) On the impact of emotions on author profiling, *Information Processing and Management*52 73–92

92. Rapport, N., Overing, J. (2000). *Social and Cultural Anthropology : The Key Concepts*. Routledge

93. Repišti, S. (2017).Forenzičko-lingvističkaipsihološkastudijaslučajabaziranananaZodijakovimpismima. *Kriminalistička teorija i praksa*, Vol. 4.No. 1.str. 81-98

94. Rettig, S. (1990). On Discursive Evidence. *Annals of New York Academy of Sciences.* Vol: 606, 65-71

95. Rocha A. et al. (2016). Authorship Attribution for Social Media Forensics, *IEEE Transactions on Information Forensics and Security,*

96. Saville-Troike, M. (2003).*The Ethnography of Communication*. Blackwell Publishing

97. Salzmann, Z., Stanlaw J. M., Adachi, N. (2012). *Language, culture and society : an introduction to linguistic anthropology*. Westview Press

98. Simpson, J.(2011). *The Routledge Handbook of Applied Linguistics*. Routledge

99. Singh, R.(ed.) (1996). *Towards a critical sociolinguistics*. John Benjamins Publishing

100. Shuy, R. W. (1997). *The Language of Confession, Interrogation, and Deception*. SAGE Publications

101. Snow P. C., Powell M. B., Sanger D. D. (2012).Oral language competence, young speakers and the law. *Language, speech and hearing services in schools*, Vol. 43, 496–506

102. Solan, L. (1990).Does the legal system needs experts in English syntax, *Annals of New York Academy of Sciences*, Vol: 606, 107-118

103. Stratman, James F. (2016). *A Forensic Linguistic Approach to Legal Disclosures*. New York. Routledge

104. Sunderland, J. (2006).*Language and gender*. Routledge

105. Tannen D. (1996). *Gender and Discourse*. Oxford University Press

106. Tannen, D. (ed.). (1993). *Gender and Conversational Interaction*. Oxford University Press

107. Thomson R., Murachver T. (2001). Predicting Gender from Electronic Discourse, *British Journal of Social Psychology*, 40, 2001, pp. 193–208.

108. Tkačuková, T. (2010).*Lay People as Cross-Examiners: A Linguistic Analysis of the Libel Case McDonald's Corporation v. Helen Steel and David Morris*. Masaryk University, Faculty of Arts.Department of English and American Studies. Dissertation

109. Toma, C. L., D'Angelo J. D.(2015). Tell-Tale Words: Linguistic Cues Used to Infer the Expertise of Online Medical Advice. *Journal of Language and Social Psychology*, Vol. 34(1) 25 –45

110. TRGOVINA ljudima : priručnik za advokate / [Anđelković, M. et al.]. – Beograd : Astra – Akcija protiv

trgovine ljudima, 2012

111. Troike, R. C. (1968). Social Dialects and Language Learning: Implications for TESOL. *TESOL*, Vol. 2, No. 3, pp. 176-180

112. Trudgill P.(2000). *Sociolinguistics: an introduction to language and society*. Penguin books

113. TrudgillP. (1981).Linguistic accommodation: Sociolinguistic observations on a sociopsychological theory. In MasekC. S., HendrickR. A.&MillerM. F. (eds.). Papers from the parasession on language and behavior. Chicago, III.: Chicago Linguistic Society. 218–37.

114. United Kingdom Ministry of Justice (2011).Achieving Best Evidence in Criminal Proceedings Guidance on interviewing victims and witnesses, and guidance on using special measures.

115. Valdes, G.(2015). When Does a Witness Need an Interpreter - Preliminary Guidelines for Establishing Language Competence and Incompetence. La Raza L.J. 1. Available at: htp://scholarship.law.berkeley.edu/blrlj/vol3/iss1/1

116. Van Dijk, T. A. (2009). Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk. Cambridge University Press

117. Wardhaugh R., Fuller J.(2015).*An introduction to sociolinguistics*. Wiley Blackwell

118. Wooffitt, Robin (2005). *Conversation Analysis and Discourse Analysis*. SAGE Publications.

4. Циљеви истраживања

Циљеви

Истраживање је усмерено ка анализи закључака које могу да донесу изворни говорници српског језика у ситуацијама у којима се могу наћи као потенцијални сведоци. Тема је изабрана због неизграђености јасног и једноставног појмовно-методолошког оквира и непостојања правилника о језичким карактеристикама говорника који би службена лица могла применити у процесу узимања исказа од изворних говорника српског језика.

Ова дисертација има и један ширко постављен примењено-лингвистички циљ, а то је да се форензичка лингвистика, њени принципи и методолошки постулати, кроз социолингвистичку анализу приближе релевантним институцијама система на начин који је лако прилагодљив захтевима струке и практичног рада на терену, дакле прилагођен примени у не-експертској популацији корисника. Лингвистички појмовник мора бити терминолошки омеђен а ипак поједностављен јер је битно да у тренутку сведочења и инспектор (или службено лице) и сведок немају потешкоћа у комуникацији и разумевању сложених појмова као што су: социолект, идиолект, изоглоса, фонетски капацитет говорника, карактеристике у гласу, сигматизам и сл. Ауторка сугерише да њено истраживање може да помогне у формулацији прецизног и јасног лингвистичког протокола по којем би се од сведока узимали искази.

Хипотезе

Дисертационо истраживање полази од следећих хипотеза:

У анализи говорног медијума,

1. Обучени изворни говорници кроз говорни образац, а на основу дистрибуције главних изоглоса (замене гласа јат и акцената), препознају (шире) регионално порекло говорника – наречје/дијалекат (регионалне маркере), као и пол говорника, фонациони тип, темпо и

интензитет.

2. Обучени изворни говорници кроз говорни образац препознају уже регионално порекло говорника (говорни тип), град и подручје, на основу падешких деклинација и специфичних изговора фонема, употребе стандардне језичке форме, жаргона, урбанонима и сл.
3. Демографска (метанастазичка) кретања људи, боравак у различитим географским и социјалним срединама утичу на потенцијал уочавања и препознавања другачијих говорних образаца, тј. регионалних и социјалних маркера.

У анализи писаног медијума, образовни ниво испитаника имаће у анализи писаног медијума одлучујућу улогу у диференцирању социодемографских карактеристика: пола, образовања, социоекономског статуса, старости, етничке припадности, као и у анализи антрополошких и културолошких елемената, когнитивних сема и културних маркера.

5. Очекивани резултати

Очекује се да ће хипотезе овог научног истраживања бити потврђене и да ће показати да изворни говорници уз адекватну обуку имају потенцијал да операционализују своје лингвистичке компетенције и анализирају регионалне и социјалне језичке елементе који су за институције, до сада, били у потпуности непрепознати и неистражени. Изворни говорници који узимају учешћа у овом истраживању су и потенцијални сведоци и инспектори у полицији. Сви они могу да, и без обуке, у извесној мери, анализирају маркере идиолекта непознатог говорника. Уз присуство и примену лингвистичког протокола, терминолошки прилагођеном циљној популацији, ова врста активности претвара се у драгоцену експертизу.

6. **План рада**

Сем нужног приказа у којем се објашњава тема истраживања, њена позиција и актуелност у савременим научним токовима рад ће у уводном делу садржати и теоријски оквир за уже одређење појмова из социолингвистике, криминалистике, демографских обележја и других, који су од интереса у овом истраживању.

Будући да је рад интердисциплинаран, и да је појам идиолекта вишеструко сложен, у анализу његових саставних ауторка пре свега представља хоризонтално и вертикално раслојавање језика (Радовановић, 2003). Уз преглед литературе и резултата досадашњих релевантних истраживања ауторка дефинише теоријско-методолошке оквире сопственог истраживања.

Имајући у виду унапред дефинисане хипотезе, и на основу емпиријског истраживања добијене резултате, циљ истраживања је да анализа и корелација варијабли на микро- и макро-социолингвистичком плану, те начин на који оне утичу да изворни говорници (са ограниченим лингвистичким образовањем, чији принципи представљају професионални допринос ове дисертације) сагледавају карактеристике различитих језичких нивоа матерњег језика непознатог говорника и његов идиолект у целости.

У завршном делу ауторка анализира резултате истраживања, са освртом на њихов потенцијални шири научни и друштвени допринос.

7. Методе истраживања

Анализа ове интердисциплинарне теме заснивaће се на комплементарности квантитативне и квалитативне истраживачке методе, у којој ће квалитативна анализа послужити дубљој интерпретацији сакупљених квантитативних података.

У квантитативном делу упитника питања су углавном затвореног типа. Техника истаживања је изабрана на основу задатих хипотеза, циља и варијабли, а осмишљени анкетни упитник је мултимодалан и структуриран у неколико целина. Упитник ће бити дистрибуиран у отвореном приступу (open-access survey) преко друштвених мрежа и електронске поште, што ће омогућити географски дисперзиран обухват узорка,

као и брже и масовније сакупљање података и њихову обраду. Јасно издиференциране социјалне варијабле корелирају са лингвистичким параметрима како би се идентификовао социјални контекст њихове заступљености (Филиповић, 2015). Поред општих питања о полу, годишту, степену образовања, упитник садржи питања о томе у којем месту је испитаник рођен, да ли је мењао пребивалиште, колико је година је живео у којем месту, као и многа друга питања на основу којих ће се холистички приступити истраживању изворних говорника и дати оцена њихове компетенције да као изворни говорници запажају маркере идиолекта.

Оно што посебно треба истаћи јесте да су испитаници изворни говорници српског језика (штокавско наречје), пунолетни грађани оба пола, свих образовних нивоа. Након општих социобиографских питања анкетирано лице ће само једном саслушати кратке аудио записе из шест различитих региона штокавског наречја и на основу својих запажања попуњавати упитник који се тиче различитих језичких закључака о лицу чији је аудио материјал преслушан. Поред маркера фонетског капацитета и социјеталних маркера, испитаници ће визуелно повезивати различитим бојама маркирану мапу штокавског наречја (са приказаним већим градовима), и снимак који је преслушан, са одговором који је понуђен у еквивалентним бојама, те се на тај начин избегава да изворни говорници буду збуњени јер не знају тачне називе дијалеката, већ ће их боја асоцирати на ареал или град. Након преслушавања основних дијалеката штокавског наречја, биће понуђени и снимци особа које у свом вербалном репертоару имају стратуме различитих говорних типова као последицу мењања места становања, што сматрамо захтевнијим случајевима у анализи језичких особина и доношења закључака у одређеним социјалним приликама или током сведочења. Поред већ понуђених одговора, испитаницима ће бити омогућено да, евентуално, запишу још неко додатно запажање. У трећем делу анкете испитаницима ће бити предочени руком писани текстови на основу којих ће они износити закључке о полу, старости, степену образовања, регионалном и социјалном пореклу непознате особе. Дакле, емпиријско квалитативно истраживања укључује и усмени и писани медијум.

На основу резултата добијених примарним емпиријским истраживањем испитиваће се корелације применом метода дескриптивне статистике, а тестирање постављених хипотеза биће спроведено употребом Хи квадрат теста. Хи квадрат тест је релевантан за дато истраживање јер се захваљујући њему могу утврдити релевантне разлике у говорној делатности, а условљене демографским кретањима људи, образовним нивоом и полом испитаника, те диференцирањем социјалних и регионалних језичких карактеристика изворних говорника. Ауторка очекује да ће кроз ову анализу доћи до значајних закључака и формулисати препоруке које могу да се допринесу развоју и примени научних сазнања у области социолингвистике и криминалистике. Квантитативним приступом у анализи лингвистичких обележја условљених различитим варијаблама сагледава међусобну повезаност и условљеност појава које су предмет истраживања, као и законитости и специфичности у њиховом јављању.

Након извршених квантитативних истраживања, и провере резултата, из корпуса ће, на основу специфичних критеријума, бити издвојени испитаници који ће учествовати у даљим истраживањима током дубинских интервјуа и студије случаја. За квалитативну анализу квалификоваће се испитаници који су дали највише тачних одговора о регионалним и социјалним маркерима у квантитативном делу анализе (где су питања већином затвореног типа – заокруживање једног од поднуђених одговора). За квалитативну анализу биће потребно више времена: од самих интервјуа, преко анализе извештаја до груписања одговора и анализе и заокруживања теоријских закључака. Иако ће питања бити отвореног типа, без понуђених одговора, ауторка ће током прикупљања информација користити за то припремљен протокол - сет питања и потпитања којима ће дубински улазити у појединачну „историју“ сваког од учесника у истраживању .

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија констатује да је Маријана Бајин, мастер, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области критичке социолингвистике, форензичке лингвистике и криминалистике

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Јелена Филиповић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Маријане Бајин и предложене теме докторске дисертације:

Обликовање лингвистичког профила на основу запажања изворних говорника о маркерима идиолекта,

а да се за менторку именује др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

Др Јелена Филиповић, редовна професорка

Др Зорка Кашић, редовна професорка

Др Милан Жарковић, редовни професор